

В. М. Опарін

доктор економічних наук,
професор, завідувач кафедри
фінансів імені Віктора Федосова
Київського національного
економічного університету
імені Вадима Гетьмана", Київ,
Україна, oparin_vm@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5181-4333>

Є. І. Волковський

кандидат економічних наук,
докторант, доцент кафедри
фінансів імені Віктора Федосова
Київського національного
економічного університету
імені Вадима Гетьмана", Київ,
Україна, cbvs_ev@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5904-919X>

Н. І. Волковська

заступник начальника
відділу ринків капіталу
Департаменту
боргової політики
Міністерства фінансів
України, Київ, Україна,
nataliia.volkovska@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5247-5735>

ФАКТОР БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Анотація. *Вступ.* Своєчасне реагування світової фінансової спільноти на загострення воєнних загроз в окремих регіонах світу у вигляді цілеспрямованих інвестицій або фінансової допомоги багато в чому залежить від актуалізації питання безпеки як провідного фактора сталого розвитку в умовах глобальної економіки. Розв'язання поставленого завдання можливе у разі запровадження інноваційних фінансових інструментів, які б гарантували фінансування безпекової інфраструктури.

Проблематика. Настання збройного конфлікту несе із собою величезні втрати соціально-економічного розвитку. Великою мірою ризик його виникнення та наслідки можна зменшити через фінансування необхідних заходів для покращання обороноздатності країни. Відповідно до загальносвітової тенденції впровадження в життя концепції сталого розвитку таке фінансування можливе у межах однієї із 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Мета – визначення основних джерел фінансової допомоги без залучення урядів країн світу, пошук можливостей застосування інноваційних механізмів фінансового забезпечення сталого розвитку в разі загострення безпекової ситуації.

Методи. Використано загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, групування, опису, порівняння, теоретичного узагальнення та класифікації.

Результати. Фактор безпеки як окрему ЦСР визначено сім років тому, відповідно, фінансування безпекових ризиків та збройних конфліктів відбувається за принципом усунення наслідків. Тому виникає проблема, яка потребує розроблення нових інструментів гарантування миру, котрими мають стати облігації, що є фінансовим інструментом забезпечення сталого розвитку в разі збільшення ризиків воєнної агресії. Механізми їх випуску мають ураховувати різні рівні ризику, які, у свою чергу, повинні визначати вимоги та результати, котрі мають бути досягнуті.

Висновки. Наразі Україна має унікальну можливість виступити каталізатором для визнання фактора безпеки як однієї з визначальних складових концепції сталого розвитку, без якої неможливе досягнення ЦСР у екологічному, соціальному та управлінському напрямках. Таке підвищення фокуса уваги на цьому факторі потребуватиме пошуку та застосування інноваційних фінансових інструментів, одним з яких мають стати облігації миру.

Ключові слова: збройний конфлікт, Цілі сталого розвитку, облигації гуманітарного впливу, міжнародні фінансові організації, військові облигації, облигації миру, фінансування, що ґрунтується на прогнозуванні.

Рис. 4. Табл. 3. Літ. 61.

Valerij Oparin

Dr. Sc. (Economics), Professor,
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman, Kyiv,
Ukraine, oparin_vm@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5181-4333>

Ievgen Volkovskiy

Ph. D. (Economics), Kyiv National
Economic University named after
Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine,
cbvs_ev@kneu.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5904-919X>

Natalia Volkovska

Ministry of Finance
of Ukraine, Kyiv,
Ukraine,
nataliia.volkovska@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5247-5735>

SECURITY FACTOR IN THE CONTEXT OF FINANCIAL SUPPORT FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. Introduction. The issue of timely response of the global financial community to escalating military threats in certain regions of the world through targeted investments or financial assistance depends largely on the actualization of the issue of security as a leading factor of sustainable development in the global economy. The solution to this problem is possible with the introduction of innovative financial instruments, which could provide timely financing of security infrastructure.

Problem Statement. The onset of military conflict brings with it enormous losses of socio-economic development. To a large extent, the risk of military conflict and its consequences can be reduced by financing the necessary measures to improve the defense capabilities of the country. According to the worldwide trend of implementing the concept of sustainable development, such funding is possible within one of the seventeen sustainable development goals.

Purpose. To determine the main sources of financial aid except for the governments' aid of the world countries, to search for the possibilities of applying innovative mechanisms of financial support for sustainable development in the event of an aggravation of the security situation.

Methods. General scientific and special methods were used: analysis, synthesis, grouping, description, comparison, theoretical generalization and classification.

Results. It has been found that the security factor as a separate goal of sustainable development was established seven years ago, accordingly, the financing of security risks and military conflicts is carried out according to the principle of elimination of consequences. Therefore, there is a problem that requires the development of new tools for guaranteeing peace, which should be bonds, which are a financial tool for sustainable development in the event of increased risks of military aggression. The mechanisms of issuance must take into account different levels of risk. Which, in turn, should determine the requirements for the possibility of issuing such bonds and the results to be achieved.

Conclusions. Under the present conditions, Ukraine has a unique opportunity to act as a catalyst for the recognition of the security factor as one of the defining components of the sustainable development concept, without which the achievement of sustainable development goals in the environmental, social and governance components is impossible. This increased focus on the security factor will require the search for and application of innovative financial instruments, one of which should be peace bonds.

Keywords: military conflict, sustainable development goals, humanitarian impact bonds, international financial institutions, military bonds, peace bonds, forecast-based financing.

JEL classification: E44, E51, E63.

Вступ. Збройна агресія завжди є надзвичайною подією і несе із собою катастрофічні втрати для соціально-економічного потенціалу країни чи регіону, руйнуючи досягнення розвитку попередніх років та десятиліть. Як наслідок, потрібні величезні фінансові ресурси і відповідні державні запозичення. Ефекти воєнних конфліктів мають як довго-, так і короткостроковий характер. До довгострокових ефектів відносять істотне скорочення ключових продуктивних сил, що може вимірюватися значною часткою населення країни, істотними руйнуваннями інфраструктури, знищенням населених пунктів та багатьма іншими супутніми наслідками. Водночас не менш болючі короткострокові ефекти. Економіка України вже втратила від 30 до 50 % виробничих потужностей. Близько третини сільськогосподарських культур не було висаджено, у перший місяць війни економічна активність знизилась на 30–50 %. Сукупні втрати, за експертними оцінками, сягатимуть 440 млрд дол. США [1]. Глобальні наслідки є ще масштабнішими. Головними ризиками для світової економіки є падіння темпів зростання обсягів світової торгівлі [2], істотне підвищення вартості пшениці та інших зернових, цін на пально-мастильні матеріали [3]. Тому міжнародна спільнота має швидко реагувати на збільшення ризиків збройних конфліктів, використовуючи всі можливі інструменти для їх попередження та зниження їх наслідків.

Аналіз досліджень і постановка проблеми. Питання фінансування безпеки в межах концепції сталого розвитку практично не розглядається у наукових дослідженнях. Здебільшого автори концентрують увагу на фінансах воєнного часу та військових облігаціях, як наразі, так і в історичній ретроспективі. До таких досліджень можна віднести публікацію колективу авторів на чолі з Л. М. Маршук, де було надано оцінку функціонування фінансової системи в умовах війни в розрізі окремих складових у 2022 р. [4]. О. М. Рибак та Х. В. Парацій, аналізуючи період 2014 р., наголошують на важливості військових облігацій як інструменту вирішення загальнонаціональних проблем у воєнний час, що дає змогу надати фінансову допомогу Збройним Силам України (ЗСУ) з метою підвищення їхньої боєготовності та зміцнення обороноздатності держави [5]. Такої самої думки дотримуються І. З. Сторонянська та А. О. Пелехатий [6]. Ця позиція підтверджується також дослідженням історії розвитку випуску військових облігацій. Їх випуск завжди був інструментом забезпечення значної частини витрат держави у разі воєнних конфліктів. Під час Другої світової війни США покрили за рахунок державних позик 54 %, Великобританія – 50, Німеччина – 61, Японія – 58 % усіх урядових витрат [7, с. 57].

Аналізуючи ситуацію в Україні, С. Є. Шишков зазначає, що дії регуляторів у воєнний час мають бути поміркованими, разом із тим фондовий ринок стикається зі скороченням ліквідності організованого ринку, труднощами врегулювання зобов'язань за угодами з цінними паперами, сумнівними рішеннями про скорочення рівня інвестиційної привабливості за держоблігаціями, складнощами диверсифікації активів [8].

Таким чином, практично всі дослідження фінансування безпеки присвячені тематиці проблем фінансової системи та важливості випуску військових облігацій. Варто наголосити, що окремі дослідження стосувалися тематики фінансового забезпечення держави новими інструментами фінансування сталого розвитку. До таких публікацій слід віднести дослідження А. А. Свинчук. Автор розглядає соціальні облігації як інструмент вирішення соціальних питань нашого суспільства. Такий підхід відповідає принципам сталого розвитку та може бути зарахований до новітніх фінансових інструментів в українській практиці [9].

Отже, виникає потреба у визначенні додаткових фінансових інструментів забезпечення безпеки держави, які б відповідали цілям та завданням сталого розвитку.

Метою статті є визначення основних джерел фінансової допомоги без залучення урядів країн світу, пошук можливостей розроблення інноваційних механізмів фінансового забезпечення сталого розвитку в разі загострення безпекової ситуації.

Методи дослідження. Використано загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, групування, опису, порівняння, теоретичного узагальнення та класифікації.

Результати дослідження. З другої половини XVIII ст. економічне життя суспільства докорінно змінилося через запровадження надбань промислової революції, котра вперше в історії людства дала змогу покращити рівень життя широких верств населення, що забезпечувалось прискоренням темпів економічного зростання. Це одразу відобразилось у становленні відповідної теорії, питання якої вже кілька століть перебувають у центрі досліджень наукової спільноти, починаючи з класичних робіт Т. Мальтуса та Д. Рікардо і закінчуючи сучасними теоріями розвитку П. Ромера та Р. Лукаса. Дослідники теорії економічного зростання здебільшого визначають фактори, за допомогою яких країни досягають стану вищого рівня економічного розвитку, намагаючись пояснити процес збільшення доходів та покращання рівня життя. При цьому для вимірювання ступеня розвитку традиційно використовується показник приросту ВВП, що характеризує утилітарний підхід до економіки, виключаючи з поля зору екологічні, соціальні та безпекові фактори розвитку.

Внаслідок згаданих докорінних змін із кінця XIX ст. і до сьогодні ми можемо спостерігати надзвичайно високі темпи економічного зростання, які можна назвати аномальними, але пересічному спостерігачу вони нерідко здаються звичайними. Варто зазначити, що з 1890 по 1990 р. населення планети зросло в 4 рази, глобальне споживання енергії та ВВП – у 14 разів, а промислове виробництво – у 40 разів. Якщо уявити загальні людино-години, прожиті за попередні чотири тисячоліття, скоріше за все, їх п'ята частина була прожита у XX ст. Особливого прискорення економічне зростання набуло у другій половині XX ст., передусім надзвичайно високі темпи зростання ВВП у розвинутих країнах та країнах, що розвиваються, спосте-

рігались між 1950 та 1970 р. Період 1950-х років було названо “Великим прискоренням”, який характеризувався швидким збільшенням використання викопного палива та виробництва матеріальних благ, що розширювало експлуатацію природних ресурсів і супроводжувалось різними формами погіршення стану навколишнього середовища [10, с. 2–3].

Окремі дослідники доходять висновку, що такі темпи зростання могли бути спричинені масштабними воєнними діями під час Другої світової війни, що дало змогу накопичити великі технологічні потужності та потенціал промислового виробництва. Однак завжди існує можливість того, що економічне зростання та процвітання людства триватимуть в умовах миру, без війни, якщо працюють міжнародні угоди й договори [11, с. 296].

Посилення негативного впливу на екологію в 1950–1970-х роках актуалізувало питання захисту навколишнього середовища і достатності природних ресурсів для забезпечення збалансованого розвитку людства в умовах індустріалізації. Було здійснено ряд досліджень, що визначали проблеми критичного впливу людини на екосистему планети. До таких робіт слід віднести есе Г. Хардіна “Трагедія спільнот” (1968 р.), де автор дійшов висновку, що коли індивідууми діятимуть незалежно й раціонально, то в кінцевому підсумку вони підуть проти суспільних інтересів та вичерпають природні ресурси планети [12]. Наступним вагомим кроком у захисті навколишнього середовища стало дослідження Римського клубу (1972 р.). За його результатами було розраховано сценарій розвитку людства, за яким ліміти соціально-економічного зростання мали бути досягнуті до кінця ХХІ ст., і уникнення цього сценарію можливе лише в разі встановлення екологічної та економічної рівноваги [13].

Як наслідок, у 1972 р. ці питання було задекларовано на конференції ООН у Стокгольмі. Уперше на міжнародному рівні ця конференція визначила навколишнє середовище як основну проблему існування людства. При цьому було проголошено головну мету для теперішнього і майбутніх поколінь – збереження та покращання довкілля, що має досягатися спільно з цілями миру та міжнародного соціально-економічного розвитку [14, с. 3]. Таким чином закладено підвалини до запровадження концепції “сталого розвитку”. І тільки через 15 років у 1987 р. Міжнародною комісією з довкілля і розвитку під головуванням міністра екології Норвегії Г. Брундтланд встановлено найвідоміше й загальноприйняте сьогодні визначення сталого розвитку як діяльності, що не погіршує перспектив майбутніх поколінь у контексті можливостей екологічної системи нашої планети в задоволенні потреб суспільства [15]. У середині 1990-х років питання дотримання вимог сталого розвитку перейшли на корпоративний сектор: Дж. Елкінгтон уперше опублікував важливі припущення щодо сталого розвитку компаній. Він підкреслив, що вони мають не лише керуватись у діяльності мотивами економічної ефективності, а й урахувувати питання соціальної відповідальності та екологічного впливу [16]. Таким чином, до екологічної складової ста-

лого розвитку було додано соціальну. Сучасні підходи до оцінки сталого розвитку було сформульовано вже у 2006 р. під егідою ООН шляхом додавання до його вимірювання управлінської складової [17]. Отже, з 1950-х до 2000-х років питання безпеки не враховувалось у забезпеченні сталого розвитку.

Досягнення сталого розвитку країни неможливе без реалізації відповідних цілей. Цілі сталого розвитку (ЦСР) є індикаторами та дороговказами для відповіді на питання, чи забезпечується належний стан у конкретно визначеному аспекті. Задекларовані ЦСР були проголошені Організацією Об'єднаних Націй у 2015 р. та мають бути досягнуті до 2030 р. До їх складу входять 17 напрямів, котрі характеризують надзвичайно широкий спектр життя людства. Серед них наразі особливо актуальна ціль 16 “Мир, правосуддя, ефективні інститути”, оскільки вона відповідає за безпекову ситуацію.

Першим етапом запровадження ЦСР стала конференція ООН із питань екології та розвитку у 1992 р., відома також як “Саміт Землі”. Під час її проведення учасники підкреслювали, що різні соціальні, економічні й екологічні фактори взаємозалежні та розвиваються разом і успіх в одному секторі неможливий без успіху в інших секторах [18]. Серед головних результатів конференції – затвердження програмного документа “Порядок денний на ХХІ століття”, який передбачив початкові ЦСР. Головну увагу в ньому приділено екологічним, економічним та соціальним проблемам, і лише в окремих параграфах зазначено про необхідність вивчення та розгляду наявних методів мирного врегулювання спорів між державами, що можуть виникати у питаннях забезпечення сталого розвитку [19, с. 345].

Наступним етапом був Саміт тисячоліття, що відбувся у 2000 р. у штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку. Цей захід дав можливість актуалізувати перелік проблем сталого розвитку та сформувати ЦСР для ХХІ ст. За його результатами підготовлено Декларацію тисячоліття ООН, у якій один із підрозділів присвячений саме питанням миру, безпеки та роззброєння. Задекларовано, що ООН та країни-підписанти докладатимуть усіх зусиль, аби звільнити народи від лиха війни [20]. Утім, серед восьми Цілей тисячоліття не було передбачено цілі, яка би вказувала на досягнення миру й недопущення війни [21].

У 2002 р. ООН проведено саміт із питань сталого розвитку в Йоханнесбурзі, де, серед іншого, знову задекларовано зобов'язання щодо досягнення загального процвітання та миру, проте головну увагу приділено питанням навколишнього середовища [22].

У 2005 р. відбувся черговий саміт ООН, присвячений підбиттю проміжних підсумків щодо досягнення Цілей тисячоліття. Саме на цій конференції в Доповіді Генерального секретаря ООН підкреслено вагу питань безпеки, миру та зменшення ймовірності війн і зроблено заклик до згуртованих дій для усунення загроз міжнародному миру та безпеці. Наголошено, що жодні інтереси країн не виправдовують дій проти мирного населення та їх

ненавмисного вбивства й визнаються терористичним актом [23]. У підсумковому документі саміту підкреслено відповідальність як кожної окремої країни, так і ООН загалом за безпекову ситуацію і захист населення від геноциду, воєнних злочинів, етнічних чисток та злочинів проти людства. При цьому акцентовано увагу на необхідності створення засобів раннього попередження [24, с. 30]. Однак знову безпеку не було визначено як ціль сталого розвитку.

Через 20 років після початку міжнародного руху країн світу під егідою ООН у питаннях встановлення ЦСР на конференції в Ріо-де-Жанейро (2012 р.) оголошено про майбутню зміну діючих на той час Цілей тисячоліття на новий перелік ЦСР, котрі міститимуть наявні цілі та істотно їх розширять [25]. У 2013 р. процес запровадження нових ЦСР продовжився. Відповідно, на спеціальній зустрічі в Нью-Йорку зафіксовано, що новий список цілей буде балансом між такими елементами сталого розвитку: забезпечення економічних перетворень та боротьба з бідністю, сприяння соціальній справедливості й захист навколишнього середовища.

У 2015 р. на черговому саміті в Нью-Йорку було затверджено теперішній перелік ЦСР. Саме тоді вперше встановлено згадану Ціль 16, сформульовану як “Сприяння мирним та інклюзивним суспільствам для сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх та створення ефективних, підзвітних та інклюзивних установ на всіх рівнях”. Кожна ціль має відповідні завдання, котрі конкретизують напрями та критерії її досягнення. Завдання Цілі 16 поширюються за межі забезпечення миру та боротьби з конфліктами. Їхніми прикладами є: 1) скорочення випадків будь-якого насильства та показників смертності будь-де; 2) припинення зловживання, експлуатації, торгівлі людьми та всіх форм насильства й катувань дітей; 3) сприяння верховенству права на національному та міжнародному рівнях і забезпечення рівного доступу до правосуддя для всіх; 4) істотне скорочення незаконних фінансових потоків та потоків зброї, підсилення процесів відновлення й повернення вкрадених активів та боротьба з організованою злочинністю тощо.

Як бачимо, тільки у 2012 р. розпочалися кроки до визнання проблеми безпеки як фактора сталого розвитку і лише у 2015 р. їх сформульовано як одну з ЦСР.

Водночас не можна недооцінювати важливість безпеки, оскільки навіть локальний збройний конфлікт несе величезні глобальні ризики і, відповідно, перешкоджає реалізації цілей та принципів сталого розвитку, що сьогодні використовується світовою спільнотою як провідна парадигма управлінських рішень на всіх рівнях. Настання воєнного конфлікту має такі наслідки:

- збільшення бідності населення – недосягнення ЦСР № 1;
- зростання кількості людей, що голодуватимуть, – недосягнення ЦСР № 2;
- зниження обсягу та якості надання медичних послуг – недосягнення ЦСР № 3;
- погіршення якості освіти всіх рівнів – недосягнення ЦСР № 4;

- зміна кількісних пропорцій та структури зайнятості за гендерним принципом – недосягнення ЦСР № 5;
- погіршення санітарних умов та доступу до питної води – недосягнення ЦСР № 6;
- перебої в генерації енергії та зниження обсягів відновлюваних джерел енергії – недосягнення ЦСР № 7;
- скорочення зарплат та кількості вакансій – недосягнення ЦСР № 8;
- руйнування промисловості та інфраструктури, скорочення обсягу інноваційних розробок – недосягнення ЦСР № 9;
- зростання нерівності доходів – недосягнення ЦСР № 10;
- руйнування міст та громад – недосягнення ЦСР № 11;
- зниження контролю за відповідальним виробництвом та споживанням – недосягнення ЦСР № 12;
- руйнування проектів пом'якшення наслідків зміни клімату – недосягнення ЦСР № 13;
- забруднення та руйнування місць існування морських видів тварин – недосягнення ЦСР № 14;
- погіршення екології та руйнування екосистем суші – недосягнення ЦСР № 15;
- збільшення кількості насильницьких смертей та воєнних правопорушень – недосягнення ЦСР № 16;
- переорієнтація зусиль на припинення збройного конфлікту й усунення його наслідків – недосягнення ЦСР № 17.

При цьому варто зазначити, що після закінчення Другої світової війни питання безпеки не знімалося з порядку денного розвитку світового суспільства. Із 1946 по 1989 р. було розпочато близько 284 воєнних конфліктів, або в середньому понад шість на рік [26]. Середньорічні прямі втрати військових та цивільного населення, без урахування смертей від хвороб та голоду, становили майже 200 тис. осіб [27] (рис. 1).

Однак такі втрати населення не отримали достатньо високої оцінки світової спільноти і не привели станом на 1987 р. до визнання фактора безпеки як одного з надважливих для забезпечення сталого розвитку. Навпаки, згідно з даними Світового банку, із 1960-х років військові витрати відносно ВВП поступово скорочувались, із 6,3 % у 1960–1963 рр. до 2,2 %, починаючи з 2015 р. [28] (рис. 2). При цьому багато збройних конфліктів, яким не приділяють належної уваги, спричиняють порушення збалансованості розвитку не тільки країн, що перебувають у стані війни, а й, з огляду на процеси глобалізації та інтеграції економічного розвитку, роблять уразливою всю світову спільноту. Це не відповідає принципу збереження умов життя для майбутніх поколінь, покладеного в основу концепції сталого розвитку, оскільки паралельно виникають продовольчі й енергетичні кризи, звужуються ринки збуту, руйнуються ланцюжки постачання. Подолання цих негативних впливів може займати десятки років. Відповідно, питання дотримання принципів сталого розвитку в разі збройних конфліктів ускладнюється порушен-

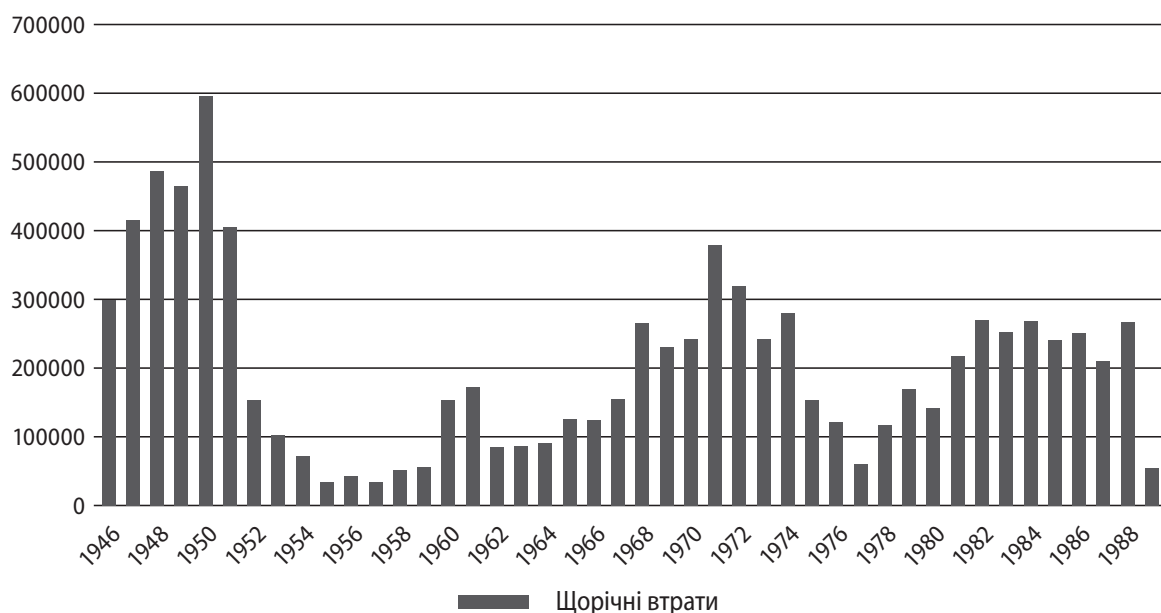

Рис. 1. Кількість загиблих у воєнних конфліктах, осіб

Побудовано за: [27].

ням його збалансованості. Тому й існує потреба у визнанні безпекової складової як важливого фактора забезпечення сталого розвитку.

Отже, попередження та подолання воєнних конфліктів має стати одним із центральних місць у стратегії розвитку світу за принципами сталого розвитку. Це вимагає виокремлення сектору фінансів сталого розвитку, що повинен займатися проблемами безпеки та миру. Вирішення цього питання до останніх років мало, на нашу думку, лише декларативний характер.

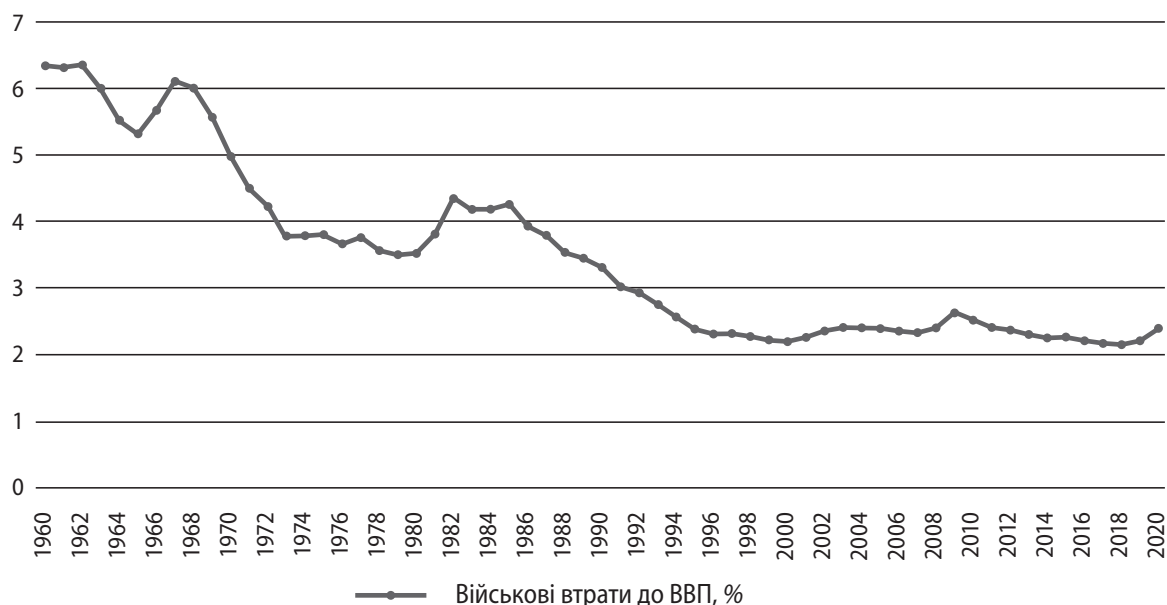

Рис. 2. Частка світових військових витрат відносно ВВП, %

Побудовано за: [11].

Важливо оцінити обсяги фінансування ЦСР № 16. Згідно з даними The SDG Financing Lab із 2012 по 2019 р. загальне фінансування сталого розвитку становило від 8 до 10 %. Ця організація відстежує фінансові потоки, спрямовані на досягнення ЦСР як за двосторонніми договорами, так і за багатосторонніми угодами фінансування і відповідним філантропним фінансуванням. У середньому щороку аналізується близько 250 проектів (табл. 1).

Таблиця 1. Частка фінансових потоків на ЦСР № 16

Показник	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Україна, %	8	9	20	13	17	26	19	27
Україна, млн дол. США	136,88	131,52	543,13	328,13	480,71	446,25	440,24	580,26
Світ	9	8	8	8	8	8	10	10

Складено за: [29].

При цьому до 2014 р. ми спостерігаємо, що фінансування проблем безпеки в Україні та світі перебувало на приблизно однаковому рівні – 8–9 %. З 2014 р. щорічні абсолютні показники такого фінансування в Україні зросли у 2,5–4,4 раза відносно показників 2013 р. Це також істотно перевищує динаміку фінансування безпеки відповідно до ЦСР № 16 у світі (рис. 3)

Як бачимо, збільшення фінансування безпеки та оборони відбувається після настання події воєнного конфлікту або кризи. Це пов'язано з набуттям країною відповідного статусу. Наприклад, Світовий банк щороку визначає окремий список країн, котрі перебувають у нестабільних та конфліктних ситуаціях. Цей перелік може бути неповним з огляду на комплексність таких ситуацій, проте він є інструментом, який адаптує підходи Світового банку до фінансування таких країн. Відповідно, вказані інструменти можна

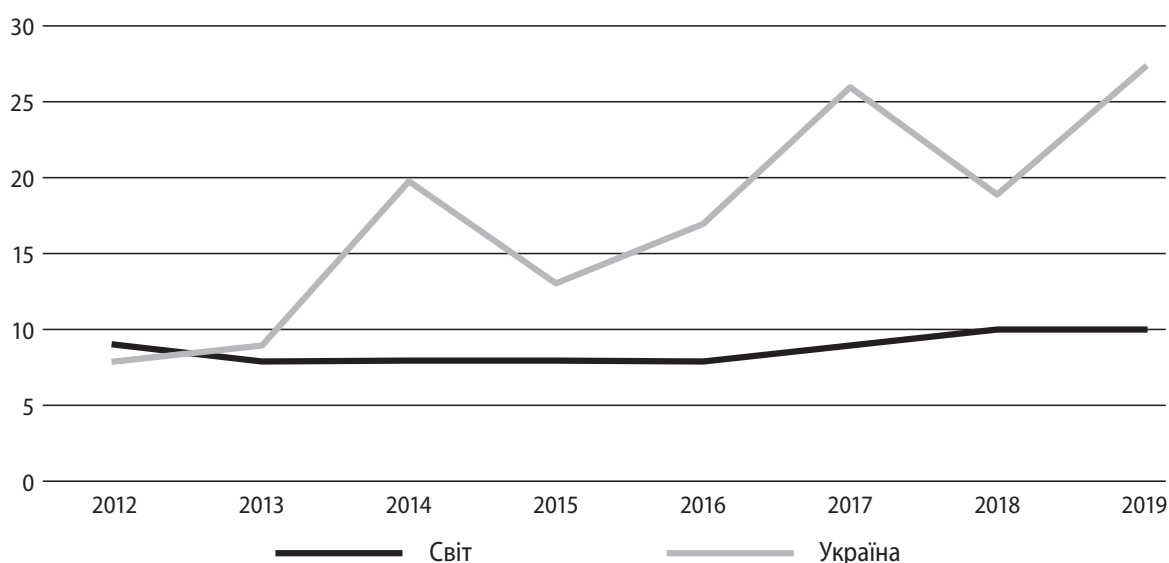

Рис. 3. Частка фінансових потоків на ЦСР № 16, %

Побудовано авторами.

використовувати в таких важких обставинах. Цей список базується на рівнях тяжкості та природі наявних обставин. Класифікація застосовує такі категорії:

- країни з високим рівнем інституційної й соціальної нестабільності, визначені на підставі загальнодоступних показників, що вимірюють якість політики та інститутів, а також прояви нестабільності;
- країни, котрі постраждали від насильницького конфлікту, визначені на основі порогової кількості смертей, пов'язаних із ним, відносно населення. Ця категорія містить дві підкатегорії, базовані на інтенсивності насильства: країни в конфлікті високої та середньої інтенсивності [30; 31].

На початок 2022 р. до країн у конфлікті високої інтенсивності належали Вірменія та Азербайджан, які перебували у стані війни у другій половині 2020 р. [32]. З великою ймовірністю в наступному році в оновленому списку опиниться Україна.

У разі отримання відповідного статусу країна може розраховувати на фінансування з боку Фонду державотворення та миротворення (State and reasebuilding Fund, далі – Фонд). Він є найбільшим глобальним трастовим фондом Групи Світового банку, який забезпечує фінансові вливання в умовах нестабільності та насильства. Таким чином істотно розширюються межі можливостей групи Світового банку в допомозі країнам, котрі перебувають, у т. ч., у стані збройних конфліктів. Фонд здійснює швидкі фінансові інтервенції за принципом каталізатора. Він розширює межі можливих заходів та забезпечує використання інноваційного підходу в роботі Групи Світового банку в ситуаціях розв'язання воєнних конфліктів [33].

Діяльність Фонду спрямована на :

- підтримку зусиль щодо запобігання та пом'якшення причин насильства і конфліктів;
- підтримку збереження людського та інституційного потенціалу, посилення стійкості й створення основ для відновлення та реконструкції;
- підтримку сталого виходу з кризи та конфліктів, просування чутливих рішень щодо розвитку, які допомагають країнам зміцнювати стійкість та інституційний потенціал, необхідні для забезпечення довгострокової стабільності й процвітання;
- сприяння збільшенню зусиль із подолання транскордонних чинників конфліктів та наслідків їхнього впливу на проблеми регіонального та субрегіонального розвитку.

З часу створення Фонду у 2008 р. проведено роботу в 64 країнах у вигляді надання грантової допомоги. Відповідно, гранти надавались для розв'язання внутрішніх національних конфліктів у Східній Азії, підтримки боротьби з COVID-19 у Південній Америці, подолання кризи сирійських біженців на Близькому Сході та у Північній Африці, а також вирішення проблем інституційної нестабільності та постконфліктних проблем в африканських країнах на південь від Сахари. Фонд розпочав діяльність в Україні у 2016 р. Тоді було надано 3,65 млн дол. США грантової допомоги для розбу-

дови спроможностей Міністерства з тимчасово окупованих територій у питаннях усунення наслідків конфліктів шляхом нарощування потенціалу, набуття нових знань і проведення пілотних заходів щодо відновлення та миротворення [34, с. 56].

Водночас Група Світового банку у відповідь на загрози безпеці України застосувала додатковий пакет фінансової допомоги “Фінансування виходу з надзвичайної економічної ситуації в Україні” (Financing of Recovery from Economic Emergency in Ukraine) обсягом 489 млн дол. США. Він складається безпосередньо з додаткової позики обсягом 350 млн дол. США від Міжнародного банку реконструкції та розвитку та гарантій урядів Нідерландів і Швеції сумарним обсягом 139 млн дол. США. Додатково Світовий банк запровадив багатодонорський трастовий фонд для сприяння спрямуванню грантових ресурсів від донорів в Україну з внесками від Великобританії, Данії, Латвії, Литви та Ісландії в сумі 134 млн дол. США. Крім того, Японія прив’язує до цього пакета підтримки зі свого боку додаткові 100 млн дол. США. Ці кошти у підсумку формують для України надходження фінансування загальним обсягом 723 млн дол. США. Очікується, крім того, надання пакета допомоги в обсязі 3 млрд дол. США [35].

Європейський банк реконструкції та розвитку затвердив пакет фінансової допомоги обсягом 2 млрд євро “War on Ukraine – EBRD Resilience Package”, кошти від якого будуть спрямовані на енергетичну, ядерну безпеку, муніципальні послуги, фінансову підтримку торгівлі й ліквідності малих та середніх підприємств. Європейський інвестиційний банк затвердив пакет фінансової допомоги у 2 млрд євро з яких 668 млн буде надано для негайної підтримки ліквідності, а решту буде використано для фінансування інфраструктурних проектів. Міжнародний валютний фонд надав 1,4 млрд дол. США через Інструмент швидкого фінансування (Rapid Financing Instrument, RFI) для допомоги в задоволенні нагальних потреб, у т. ч. для пом’якшення економічних наслідків війни [36].

Таким чином, у відповідь на збройну агресію Україна має отримати від провідних світових міжнародних фінансових організацій понад 7 млрд дол. США, що більше ніж у 10 разів перевищує довоєнні обсяги фінансування України на ЦСР № 16.

Внутрішнім джерелом фінансування функції безпеки України є військові облігації, які за характеристиками є облігаціями внутрішньої державної позики. Ці державні цінні папери розміщуються виключно на внутрішньому ринку капіталу на умовах повернення, платності та строковості з метою фінансування пріоритетних видатків державного бюджету, зокрема на обороноздатність країни і безпеку.

Уперше Уряд проводив кампанію для підтримки Збройних Сил України ще в 2014–2015 рр. Тоді відповідно до постанови Кабінету Міністрів України “Про випуск казначейських зобов’язань “Військові” від 01.04.2014 № 100 було випущено зобов’язання для фізичних осіб на пред’явника в документарній формі загальним обсягом 100 млн грн із терміном обігу два роки під 7 % річ-

них. Також ОВДП “Військові” розміщувалися згідно з постановою Кабінету Міністрів України “Про випуск облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації” від 01.04.2014 № 101 загальним обсягом до 1 млрд грн, із терміном обігу два роки. Але фактично таких ОВДП було розміщено на близько 100 млн грн.

Після повномасштабного нападу на Україну Міністерство фінансів 1 березня 2022 р. провело перший випуск “Військових облігацій”, і за результатами аукціону до державного бюджету було залучено 8,1 млрд грн. Військові облігації випускаються у гривні, доларі США та євро. Станом на 24 червня 2022 р. було проведено 54 аукціони і залучено до бюджету 81 млрд грн, 437 млн дол. США та 283 млн євро.

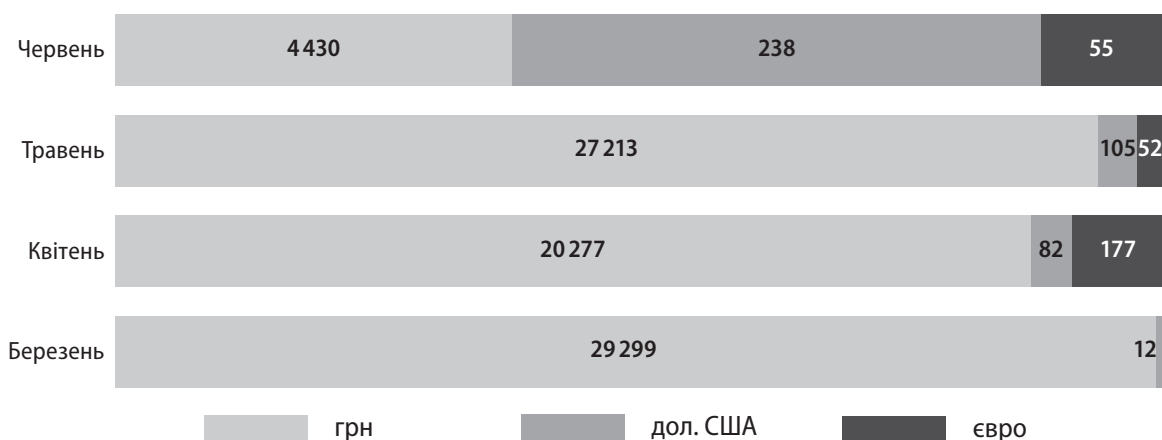

Рис. 4. Помісячний обсяг залучень від розміщення військових облігацій у валюті запозичення, млн од.

Побудовано за: [37].

Військові облігації розміщуються серед банків, юридичних і фізичних осіб, територіальних громад та нерезидентів із терміном обігу від 2 міс. до 1,5 року. Середньозважені ставки за ними дорівнюють від 9,5 до 11,5 % річних у гривні, від 3,5 до 3,7 % у доларах США та 2,5 % у євро. Перевагами інвестування у військові облігації є те, що інвестор може підтримати державу, отримати процентний дохід до 11 % річних (на момент початку розміщення цих державних цінних паперів облікова ставка НБУ становила 10 %), дохід фізичних осіб звільнений від оподаткування (податку на доходи та військового збору) на відміну від депозитних вкладів банківських і фінансових установ. При цьому застосовується спрощений механізм ідентифікації та верифікації покупців, за якого банки можуть не здійснювати перевірку джерел походження коштів клієнтів.

Прийнято постанову Кабінету Міністрів України “Про випуск облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації” від 25.02.2022 № 156, згідно з якою Міністерство фінансів здійснює розміщення ОВДП, котрі викуповуються виключно Національним банком України. На 1 червня 2022 р. зазначених військових ОВДП розміщено на загальну суму 120 млрд грн.

Національний банк фінансує лише критичні видатки Уряду за залишковим принципом. Таким чином, наявні два паралельних процеси випуску військових облігацій, що забезпечують виконання функцій держави. За підсумками перших трьох місяців війни завдяки військовим облігаціям отримано 213 млрд грн, що порівняно з надходженнями загального фонду державного бюджету за той самий період становило 75 %, а у квітні цей показник перевищив 100 %. Тому сьогодні випуск цих облігацій є надзвичайно важливим джерелом фінансування бюджету держави (табл. 2).

Таблиця 2. Динаміка надходжень фінансового ресурсу до Державного бюджету України

Період	Доходи загального фонду Державного бюджету України, млрд грн	ОВДП "Військові", млрд грн (в еквіваленті гривні)	ОВДП "Військові", (постанова Уряду від 25.02.2022 № 156), млрд грн	Співвідношення військових ОВДП і доходів, %
Березень	103,4	30	20	48,4
Квітень	76,2	28	50	102,4
Травень	101,3	35	50	83,9
Разом	280,9	93	120	75,8

Складено за: [37–41].

Нині розробляють і застосовують новітні інструменти фінансування країн, що перебувають у стані воєнного конфлікту або мають таку загрозу. Прикладом є Європейський фонд миру. Це позабюджетний інструмент, який підвищує здатність ЄС діяти в ролі провайдера глобальної безпеки. Його створено у березні 2021 р. Метою діяльності є збереження миру, попередження конфліктів та зміцнення світової безпеки [42].

Фонд складається з двох компонентів:

- забезпечення військових операцій;
- забезпечення надання допомоги.

Фонд має бюджет обсягом 5 млрд євро на період від 2021 до 2027 р. Станом на червень 2022 р. він затвердив обсяг фінансової допомоги для ЗСУ в 2 млрд євро для отримання військового обладнання летального й нелетального застосування [43]. Відповідно, на сьогодні фондом ухвалено кілька рішень про надання військової допомоги Україні. Перше затверджено 2 грудня 2021 р., тобто до початку збройної агресії. За ним надається 31 млн євро через допомогу в покращанні здатності ЗСУ в наданні відповідних послуг цивільному населенню, включно з національними меншинами, в умовах кризових і невідкладних ситуацій. Отже, було заплановано надання нелетального обладнання протягом наступних 36 міс., а саме:

- військово-медичного устаткування (у т. ч. польові госпіталі);
- інженерного устаткування (у т. ч. з розмінування);
- устаткування для мобільності й логістики;

– устаткування із забезпечення кібербезпеки.

Наступні рішення Фонду прийнято вже 28 лютого, після початку вторгнення:

- надання 450 млн. євро з метою допомоги у вигляді військової техніки та платформ, призначених для доставки летальної зброї [44]; обсяг допомоги розширено рішеннями:
  - від 23.03.2022 до 900 млн євро [45];
  - від 13.04.2022 до 1350 млн євро [46];
  - від 23.05.2022 до 1840 млн євро [47];
- надання 50 млн. євро з метою допомоги у вигляді нелетального обладнання та товарів у формі засобів персонального захисту, наборів для надання першої медичної допомоги та палива [48]; обсяг допомоги було розширено рішеннями:
  - від 23.03.2022 до 100 млн євро [49];
  - від 13.04.2022 до 150 млн євро [50];
  - від 23.05.2022 до 160 млн євро [51].

Таким чином, цим фондом заплановано надання допомоги в обсязі 2 млрд євро.

Водночас при настанні воєнних конфліктів у світовій практиці застосовуються як інноваційні, так і більш традиційні фінансові інструменти, що надають допомогу гуманітарного напрямку, яку потребують країни, котрі перебувають у такому стані або оговтуються від його наслідків.

До інноваційних інструментів сталого розвитку можна віднести облігації гуманітарного впливу, які було вперше випущено терміном на п'ять років у 2017 р. Міжнародним комітетом Червоного Хреста за підтримки інвестиційної компанії Kois [52]. Мета випуску облігацій полягає в мобілізації приватного капіталу для фінансування створення центрів фізичної реабілітації та догляду за пацієнтами. Вони мають обслуговувати населення, що проживає в зоні конфлікту. За умовами випуску було мобілізовано 26 млн швейцарських франків для регіону африканських країн, розташованих на південь від Сахари [53]. Дохідність за ними є змінною, але не більше 7 % річних. Погашення позики відбувається наприкінці реалізації проекту. У випадку втрати капіталу – 60 % капіталу захищено, при цьому 10 % покривається самим Міжнародним комітетом Червоного Хреста, решта 50 % відшкодовуються кінцевими отримувачами фінансування.

Дохідність облігацій залежить від покращання показника результату. Так, у разі поліпшення на 80 % вона має становити 7 % річних, що визнається інвесторами конкурентоспроможною умовою. Причому присутній ризик зниження капіталу у межах 11 % у разі погіршення показника результату на 100 %. Цим показником є коефіцієнт ефективності персоналу, котрий розраховується шляхом ділення кількості пацієнтів, які відновили рухливість, на кількість медичного персоналу. Випуск облігацій здійснювався в межах реалізації програми “The Physical Rehabilitation Programme (PRP)”, запровадженої в 1979 р.

До країн, що отримали фінансування, належать Малі, Нігерія та Демократична Республіка Конго. За підсумками програми мають надати медичні послуги для понад 3,6 тис. осіб із подальшими можливостями розширення надання цих послуг. Інвесторами для України в межах випуску подібних облігацій можуть стати філантропічні організації, такі як UBS Optimus Foundation та the Children's Investment Fund Foundation (CIFF).

Кінцевими платниками за позикою від випущених облігацій у 2017 р. стали уряди Швейцарії, Бельгії, Італії, Великобританії та Фонд La Caixa.

Традиційнішими інструментами забезпечення ЦСР № 16 виступають фонди інвестування, котрі концентрують увагу на окремому напрямі відновлення країни після воєнного конфлікту. Прикладом є фонд Root Capital, некомерційний соціальний інвестиційний фонд, мета діяльності якого полягає у сприянні розвитку сільської місцевості в бідних, екологічно вразливих місцевостях Африки та Латинської Америки. Він підтримує сільськогосподарський бізнес за допомогою поєднання кредитів, нарощування спроможностей підприємців та залучення їх до ланцюгів поставок. Відповідно, формуються додаткові ринки збуту, на які надходять такі сільськогосподарські культури, як кава або какао. Постачальниками є дрібні фермери. Отже, з настанням кризи вони стають двигунами локального відновлення, котрі спроможні підвищувати доходи, створювати робочі місця, розширювати можливості для жінок і молоді, підтримувати мир та зберігати вразливі екосистеми. Root Capital було засновано в 1999 р., за час діяльності організація надала позик на суму понад 1,2 млрд дол. США 665 малим підприємствам і охопила понад 1 млн фермерських сімей у 30 країнах [54, с. 84].

З огляду на викладене ми можемо виокремити такі інструменти фінансування безпеки держави, розділяючи їх за метою фінансування та періодом застосування відносно часу настання воєнного конфлікту (табл. 3).

Більшість фінансових ресурсів надходять саме після настання збройного конфлікту і спрямовані, головним чином, на подолання його наслідків, а не на попередження та створення умов для недопущення виникнення.

Таблиця 3. Інструменти фінансування безпеки держави

Цілі фінансування	У мирний час	Під час конфлікту
Підтримка загальних функцій держави	–	Військові облігації
Надання військової допомоги (летальна зброя)	–	Європейський фонд миру
Надання військової допомоги (нелетальна зброя)	Європейський фонд миру	Європейський фонд миру
Подолання наслідків конфлікту та відновлення економіки	–	Позики та гарантії групи міжнародних фінансових організацій, інвестиційних фондів, застосування облігацій гуманітарного впливу

Складено авторами.

Проте саме на необхідності розроблення попереджувальних заходів наголошувала ООН ще у 2005 р., як було зазначено раніше. Це питання досі не вирішено. Тому доцільно підтримати запровадження “облігацій миру”, які б відповідали стандартам випуску облігацій сталого розвитку та мали б цільове спрямування на підтримку миру й зниження ризиків воєнних конфліктів на ранніх стадіях.

Актуальність цього питання підтверджується тезою С. Вебера, президента організації Interpeace, заснованої в 1994 р. за підтримки ООН, метою якої є відновлення миру в конфліктних країнах. У 2019 р., виступаючи на симпозіумі фідучіарних інвесторів у Гарвардському університеті, він підкреслив, що інвестиції сталого розвитку щороку набувають дедалі більшої популярності. Але сама ЦСР № 16 привертає найменшу увагу серед інвесторів. С. Вебер закликав їх згуртуватися та підтримати впровадження облігацій миру (peace bonds), які б сприяли розв’язанню конфліктів [55]. Варто зазначити, що останніми роками ідея запровадження подібних облігацій набуває поширення, обговорюється на спеціалізованих заходах [56] та, відповідно, проводиться оцінка механізмів їх застосування [57].

Дискусійним моментом у запровадженні цього фінансового інструменту є недопущення випуску облігацій сталого розвитку та інвестування за принципами сталого розвитку у проекти, пов’язані зі зброєю. Так, західні пенсійні й інвестиційні фонди в інвестиційній політиці до переліку винятків вносять озброєння, а саме [58, с. 21; 59 с. 4]:

- усі інвестиції в компанії, що займаються виробництвом або продажем протипіхотних мін чи касетних боеприпасів, згідно з Оттавським договором та Конвенцією Осло про касетні боеприпаси;
- усі інвестиції в компанії, котрі займаються виробництвом або продажем (ключових компонентів) штурмової, вогнепальної зброї чи стрілецької зброї для цивільних, військових та замовників правоохоронних органів;
- усі інвестиції в компанії, які займаються виробництвом чи продажем систем озброєння та/або складових, виготовлених на замовлення компонентів для зброї, а також продукції та/або послуг, пов’язаних зі зброєю, військової чи оборонної промисловості;
- усі інвестиції в компанії, котрі займаються виробництвом або продажем хімічної, біологічної та зброї зі збідненого урану;
- усі інвестиції у держави, що систематично й свідомо порушують права людини та вчиняють тяжкі злочини, включно з воєнними та злочинами проти людства.

Таким чином, згадані облігації потребуватимуть широкої адвокаційної кампанії та мають фінансувати обороноздатність країни в частині, що не пов’язана зі зброєю та системами озброєння. Утім, варто наголосити, що проаналізована практика фінансування воєнних конфліктів вказує на фактичну відсутність механізмів попереджувального фінансування. Тому актуальним є включення до механізму облігацій миру принципів раннього реагування на погіршення стану безпеки в регіонах, які зазнають ризику ви-

никнення збройного конфлікту. Емітентом таких облігацій має бути держава, а цілями фінансування – видатки на обороноздатність, що не пов'язані з озброєнням. Таким чином швидко можуть бути вивільнені додаткові бюджетні кошти, котрі спрямують на закупівлю озброєння.

Для виконання принципів раннього реагування варто використовувати механізм Forecast-based Financing, або фінансування, базованого на прогнозуванні. Цей механізм застосовується Міжнародним комітетом Червоного Хреста в разі настання різноманітних природних катастроф. Для прогнозування ризику такої катастрофи використовуються інноваційні технології, історичні дані та відповідні прогнози. Отже, за виявлення подібного ризику населення, що перебуває в зоні поширення цього природного ризику, заздалегідь отримує фінансову допомогу, яка дає змогу підготуватись до катастроф [60, с. 2]. На такому принципі може ґрунтуватись емісія облігацій миру. Тобто в разі збільшення ризику збройного конфлікту до певного рівня можна надати урядам країн можливість здійснювати випуск відповідних облігацій миру, а міжнародним інвесторам – можливість їх купувати. Сьогодні кілька організацій розраховують рівень воєнної загрози. Серед них можна згадати Інститут економіки та миру, котрий визначає Глобальний індекс миру (Global Peace Index) [61]. Такі показники можуть бути взяті і як умова для випуску облігацій, і для оцінки рівня досягнення цілі, а отже, можуть впливати на розмір процентів за облігаціями. Утім, це додатково потребує структурування умов випуску подібних облігацій, розроблення економетричного механізму визначення процентних платежів за позиками та інших супутніх процедур із випуску та обігу.

Висновки. Підсумовуючи наше дослідження, маємо зазначити: однією з особливостей розроблення та втілення в життя концепції сталого розвитку стала слабка увага до питань безпеки. Лише у 2015 р. цей фактор був включений до складу ЦСР. Проте на сьогодні, на думку експертів, саме йому і відповідній цілі сталого розвитку міжнародні учасники фінансового ринку надають недостатнє значення.

В умовах збройного конфлікту Україна має підтримку всіх провідних міжнародних фінансових організацій. Загальна сума їхньої підтвердженої допомоги перевищує суму в кілька мільярдів доларів США. Особливістю є те, що практично всі внутрішні та зовнішні фінансові ресурси, котрі отримуються для забезпечення безпеки держави, спрямовуються на подолання наслідків теперішньої ситуації. Водночас існує потреба в розробленні фінансових інструментів, що мають базуватися на принципі попередження таких конфліктів. Цим інструментом можуть стати облігації миру.

Україна, попри складність соціально-економічної ситуації, може виступити каталізатором запуску пілотного проекту з випуску облігацій миру як інструменту фінансування Цілі сталого розвитку 16 “Мир, правосуддя, ефективні інститути”. Цей інструмент здатний активізувати величезний капітал пенсійних та інвестиційних фондів, що не можуть фінансувати проекти, котрі пов'язані з озброєнням.

Список використаних джерел

1. A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine / T. Becker, B. Eichengreen, Yu. Gorodnichenko et al. London : CEPR Press, 2022. 40 p. URL: <https://cepr.org/system/files/2022-06/BlueprintReconstructionUkraine.pdf>.
2. Masterson V. These 3 charts show the impact of war in Ukraine on global trade / World Economic Forum. 2022. April 26. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2022/04/ukraine-war-global-trade-risk/>.
3. Ruta M. How the war in Ukraine is reshaping world trade and investment. 2022. May 3. URL: <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/how-war-ukraine-reshaping-world-trade-and-investment>.
4. Маршук А. М., Мовчан Д. О., Покойовий О. О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-61>.
5. Рибак О. М., Парацій Х. В. Оптимізація структури фінансування державних запозичень за рахунок облігацій внутрішніх державних позик. *Інноваційна економіка*. 2014. № 3. С. 208–212.
6. Сторонянська І. З., Пелехатий А. О. Джерела формування фінансового ресурсу держави в умовах військової агресії на сході України. *Global world*. 2015. № 1 (1). С. 82–87.
7. Осецький В., Браткова І. Функції державних боргових зобов'язань: минуле та сучасність. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. № 6 (171). С. 54–60. URL: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/171-6/10>.
8. Шишков С. Є. Наслідки впровадження воєнного стану для ринків капіталу України. *Український соціум*. 2022. № 1 (80). С. 63–86. URL: <https://doi.org/10.15407/socium2022.01.063>.
9. Свинчук А. А. Соціальні облігації як фінансовий інструмент розвитку соціальних підприємств в Україні. *Наука й економіка*. 2015. № 2. С. 7–12.
10. History of the future of economic growth: historical roots of current debates on sustainable degrowth / ed. by I. Borowy, M. Schmelzer. Routledge, 2017. 214 p.
11. Kim T.-Y, Heshmati A. Economic growth: The new perspectives for theory and policy. Springer, 2014, 342 p. URL: <http://dx.doi.org/10.1007/978-3-642-40826-7>.
12. Hardin G. The tragedy of the commons. *Science*. 1968. Vol. 162, Iss. 3859. P. 1243–1248. URL: <https://doi.org/10.1126/science.162.3859.1243>.
13. Meadows D. H., Meadows D. L., Randers J., Behrens W. The Limits to growth; a report for the Club of Rome's project on the predicament of mankind. New York : Universe Books, 1972. 211 p. URL: <https://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf>.
14. Report of the United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 5–16 June 1972. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/523249>.
15. Brundtland G. Our Common Future : Report of the World Commission on Environment and Development (United Nations General Assembly document A/42/427). 1987. URL: https://www.are.admin.ch/dam/are/en/dokumente/nachhaltige_entwicklung/dokumente/bericht/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf.download.pdf/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf.
16. Elkington J. Towards the Sustainable Corporation: Win-Win-Win Business Strategies for Sustainable Development. *California Management Review*. 1994. Vol. 36 (2). P. 90–100. URL: <http://dx.doi.org/10.2307/41165746>.
17. Principles for responsible investments / United Nations. 2021. URL <https://www.unpri.org/download?ac=10948>.
18. United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3–14 June 1992 / United Nations. URL: <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992>.

19. Agenda 21. United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3 to 14 June 1992 / United Nations. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>.

20. Millennium Summit, 6-8 September 2000, New York / United Nations. URL: <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2000>.

21. Millennium Development Goals / World Bank. URL: <https://www5.worldbank.org/mdgs/>.

22. Report of the World Summit on Sustainable Development, Johannesburg, South Africa, 26 August - 4 September 2002 / United Nations. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/478154>.

23. In larger freedom: towards development, security and human rights for all : Report of the Secretary-General (A/59/2005) / United Nations. 2005. March 21. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/270/78/PDF/N0527078.pdf?OpenElement>.

24. Resolution adopted by the General Assembly on 16 September 2005 (A/RES/60/1) / United Nations. URL: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_60_1.pdf.

25. The future we want on : Resolution Adopted by the General Assembly on .on 27 July 2012 (A/RES/66/288) / United Nations. 2012. September 11. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/476/10/PDF/N1147610.pdf?OpenElement>.

26. List of wars: 1945–1989. *Wikipedia*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_wars:_1945%E2%80%931989.

27. War and Peace after 1945 / M. Roser, J. Hasell, B. Herre, B. Macdonald. *OurWorld-Data.org*. URL: <https://ourworldindata.org/war-and-peace>.

28. Military expenditure (% of GDP) / World Bank. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS?end=2020&start=1960&view=chart>.

29. The SDG Financing Lab / OECD. URL: <https://sdg-financing-lab.oecd.org/>.

30. Classification of Fragile and Conflict-Affected Situations / World Bank. 2022. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/fragilityconflictviolence/brief/harmonized-list-of-fragile-situations>.

31. Classification of Fragility and Conflict Situations for World Bank Group Engagement / World Bank. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/8bc2ffd2ca0d2f174fee8315ad4c385b-0090082021/original/Classification-of-Fragility-and-Conflict-Situations-web-FY22.pdf>.

32. FY22 List of Fragile and Conflict-affected Situations. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/bb52765f38156924d682486726f422d4-0090082021/original/FCSList-FY22.pdf>.

33. State and Peacebuilding Fund / World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/programs/state-and-peace-building-fund/overview>.

34. State and Peacebuilding Fund : 2019 Annual Report / World Bank. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/814741589500593627-0090022020/original/WBGSPFA-AnnualReport2019.pdf#page=48>.

35. World Bank Mobilizes an Emergency Financing Package of over \$700 million for Ukraine / World Bank. 2022. March 7. URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/07/world-bank-mobilizes-an-emergency-financing-package-of-over-700-million-for-ukraine>.

36. Joint Statement of Heads of International Financial Institutions with Programs in Ukraine and Neighboring Countries / International Monetary Fund. 2022. March 17. URL: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/03/17/pr2280-joint-statement-heads-ifis-programs-ukraine-neighboring-countries>.

37. Оголошення та результати аукціонів / Міністерство фінансів України. 2022. URL: <https://mof.gov.ua/uk/ogoloshennja-ta-rezultati-aukcioniv>.

38. НБУ здійснив викуп військових ОВДП на 70 млрд грн та наголошує на необхідності активізації ринкових боргових залучень / Національний банк України. 2022. 9 черв. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-zdiysniv-vikup-viyskovih-ovdp-na-70-mlrd-grn-ta-nagoloshuye-na-neobhidnosti-aktivizatsiyi-rinkovih-borgovih-zaluchen>.

39. У травні 2022 р. до загального фонду державного бюджету надійшло 101,3 млрд грн / Кабінет Міністрів України. 2022. 1 черв. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/u-travni-2022-r-do-zagalnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-nadijshlo-1013-mlrd-grn>.

40. Мінфін: У квітні 2022 року до загального фонду державного бюджету надійшло 76,2 млрд грн / Кабінет Міністрів України. 2022. 2 трав. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-u-kvitni-2022-roku-do-zagalnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-nadijshlo-762-mlrd-grn>.

41. Мінфін: В умовах воєнного стану місячний розпис державного бюджету України виконано на 92,9 % / Кабінет Міністрів України. 2022. 1 квіт. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-v-umovah-voennogo-stanu-misyachnij-rozpis-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-vikonano-na-929>.

42. European Peace Facility / European Commission. URL: https://fpi.ec.europa.eu/what-we-do/european-peace-facility_en.

43. European Peace Facility: Strategic Compass. 2022. June. URL: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/EU-peace-facility_June2022.pdf.

44. Council Decision (CFSP) 2022/338 of 28 February 2022 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022D0338>.

45. Council Decision (CFSP) 2022/471 of 23 March 2022 amending Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022D0471>.

46. Council Decision (CFSP) 2022/636 of 13 April 2022 amending Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0636>.

47. Council Decision (CFSP) 2022/809 of 23 May 2022 amending Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.145.01.0040.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3A145%3ATOC.

48. Council Decision (CFSP) 2022/339 of 28 February 2022 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0339>.

49. Council Decision (CFSP) 2022/472 of 23 March 2022 amending Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022D0472>.

50. Council Decision (CFSP) 2022/637 of 13 April 2022 amending Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0637>.

51. Council Decision (CFSP) 2022/810 of 23 May 2022 amending Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.145.01.0042.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3A145%3ATOC.

52. CRC Humanitarian Impact Bond : Case Study / Impact Investing Institute. 2021. April. URL: [https://www.impactinvest.org.uk/case-studies/icrc-humanitarian-impact-bond/#:~:text=The%20Humanitarian%20Impact%20Bond%20\(HIB,populations%20living%20in%20conflict%20zones](https://www.impactinvest.org.uk/case-studies/icrc-humanitarian-impact-bond/#:~:text=The%20Humanitarian%20Impact%20Bond%20(HIB,populations%20living%20in%20conflict%20zones).

53. ICRC Humanitarian Impact Bond ICRC, supported by Kois / Impact Investing Institute. 2021. URL: <https://www.impactinvest.org.uk/wp-content/uploads/2021/04/ICRC-Humanitarian-Impact-Bond%E2%80%8B.pdf>.

54. Social Impact Investment 2019: The Impact Imperative for Sustainable Development. Paris : OECD Publishing, 2019. URL: <https://doi.org/10.1787/9789264311299-en>.
55. Rundell S. SDG 16: How to invest in peace. 2019. November 27. URL: <https://www.top-1000funds.com/2019/11/sdg-16-how-to-invest-in-peace/>.
56. Thematic deep-dive: SDG 16 as a pathway to justice and equality : Workshop / Phenix Capital. 2020. September 16. URL: <https://www.phenixcapitalgroup.com/day-2-defining-impact-investing-themes-and-frameworks/2020/9/28/thematic-deep-dive>.
57. Finance for Peace Initiative / Interpeace. URL: <https://www.interpeace.org/finance-for-peace/>.
58. Reichelt H., Keenan C. The Green Bond Market: 10 years later and looking ahead URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/554231525378003380-0340022018/original/publicationpensionfundservicegreenbonds201712.pdf>.
59. Exclusion Policy Robeco. Robeco institutional asset management / Robeco. 2022. July. URL: <https://www.robeco.com/docm/docu-exclusion-policy.pdf>.
60. Forecast-based Financing: A new era for the humanitarian system / International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. URL: https://www.forecast-based-financing.org/wp-content/uploads/2019/03/DRK_Broschuere_2019_new_era.pdf.
61. The Institute for Economics and Peace. URL: <https://www.economicsandpeace.org/>.

References

1. Becker, T., Eichengreen B., Gorodnichenko, Yu., Guriev, S., Johnson, S., Mylovanov, T. et al. (2022). *A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine*. London: CEPR Press. Retrieved from <https://cepr.org/system/files/2022-06/BlueprintReconstructionUkraine.pdf>.
2. Masterson, V. (2022, April 26). These 3 charts show the impact of war in Ukraine on global trade. *World Economic Forum*. Retrieved from <https://www.weforum.org/agenda/2022/04/ukraine-war-global-trade-risk/>.
3. Ruta, M. (2022, May 3). *How the war in Ukraine is reshaping world trade and investment*. Retrieved from <https://blogs.worldbank.org/developmenttalk/how-war-ukraine-reshaping-world-trade-and-investment>.
4. Marshuk, L., Movchan, D., & Pokoiovyi, A. (2022). Peculiarities of the financial system during the war. *Economy and Society*, 37. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-37-61 [in Ukrainian].
5. Rybak, O. M., & Paratsii, H. V. (2014). Optimizing the structure of financing state borrowings at the expense of domestic state loan bonds. *Innovative economy*, 3, 208–212 [in Ukrainian].
6. Storonianska, I. Z., & Pelekhatyi, A. O. (2015). Sources of formation of the financial resources of the state in the conditions of military aggression in the east of Ukraine. *Global world*, 1 (1), 82–87 [in Ukrainian].
7. Osetskyi, V. (2015). The genesis of the functions of government debt securities. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics*, 6 (171), 54–60. DOI: 10.17721/1728-2667.2015/171-6/10 [in Ukrainian].
8. Shyshkov, S. Ye. (2022). Imposition of martial law and its consequences for Ukrainian capital markets. *Ukrainian Society*, 1 (80), 63–86. DOI: 10.15407/socium2022.01.063 [in Ukrainian].
9. Svyinchuk, A. A. (2015). Social bonds as a financial tool for the development of social enterprises in Ukraine. *Science and Economy*, 2, 7–12 [in Ukrainian].
10. Borowy, I., & Schmelzer, M. (Eds.). (2017). *History of the future of economic growth: historical roots of current debates on sustainable degrowth*. Routledge.
11. Kim, T.-Y., & Heshmati, A. (2014). *Economic growth: The new perspectives for theory and policy*. Springer. DOI: 10.1007/978-3-642-40826-7.
12. Hardin, G. (1068). The tragedy of the commons. *Science*, 162 (3859), 1243–1248. DOI: 10.1126/science.162.3859.1243.

13. Meadows, D. H., Meadows, D. L., Randers, J., & Behrens, W. (1972). *The Limits to growth; a report for the Club of Rome's project on the predicament of mankind*. New York: Universe Books. Retrieved from <https://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf>.
14. United Nations. (1972). *Report of the United Nations Conference on the Human Environment, Stockholm, 5–16 June 1972*. Retrieved from <https://digitallibrary.un.org/record/523249>.
15. Brundtland, G. (1987). *Our Common Future* (Report of the World Commission on Environment and Development, United Nations General Assembly document A/42/427). Retrieved from https://www.are.admin.ch/dam/are/en/dokumente/nachhaltige_entwicklung/dokumente/bericht/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf.download.pdf/our_common_futurebrundtlandreport1987.pdf.
16. Elkington, J. (1994). Towards the Sustainable Corporation: Win-Win-Win Business Strategies for Sustainable Development. *California Management Review*, 36 (2), 90–100. DOI: 10.2307/41165746.
17. United Nations. (2021). *Principles for responsible investments*. Retrieved from <https://www.unpri.org/download?ac=10948>.
18. United Nations. (1992). *United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3–14 June 1992*. Retrieved from <https://www.un.org/en/conferences/environment/rio1992>.
19. United Nations. (1992). Agenda 21. *United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, Brazil, 3 to 14 June 1992*. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/Agenda21.pdf>.
20. United Nations. (2000). *Millennium Summit, 6-8 September 2000*. Retrieved from <https://www.un.org/en/conferences/environment/newyork2000>.
21. World Bank. (n. d.). *Millennium Development Goals*. Retrieved from <https://www5.worldbank.org/mdgs/>.
22. United Nations. (2000). *Report of the World Summit on Sustainable Development, Johannesburg, South Africa, 26 August - 4 September 2002*. Retrieved from <https://digitallibrary.un.org/record/478154>.
23. United Nations. (2005, March 21). In larger freedom: towards development, security and human rights for all (*Report of the Secretary-General (A/59/2005)*). Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/270/78/PDF/N0527078.pdf?OpenElement>.
24. United Nations. (2005). *Resolution adopted by the General Assembly on 16 September 2005 (A/RES/60/1)*. Retrieved from https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_RES_60_1.pdf.
25. United Nations. (2012, September 11). *The future we want on* (Resolution Adopted by the General Assembly on 27 July 2012 (A/RES/66/288)). Retrieved from <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N11/476/10/PDF/N1147610.pdf?OpenElement>.
26. Wikipedia. (n. d.). *List of wars: 1945–1989*. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_wars:_1945%E2%80%931989.
27. Roser, M., Hasell, J., Herre, B., & Macdonald, B. (n. d.). War and Peace after 1945. *OurWorldInData.org*. Retrieved from <https://ourworldindata.org/war-and-peace>.
28. World Bank. (n. d.). *Military expenditure (% of GDP)*. Retrieved from <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS?end=2020&start=1960&view=chart>.
29. OECD. (n. d.). *The SDG Financing Lab*. Retrieved from <https://sdg-financing-lab.oecd.org/>.
30. World Bank. (2022). *Classification of Fragile and Conflict-Affected Situations*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/topic/fragilityconflictviolence/brief/harmonized-list-of-fragile-situations>.

31. World Bank. (n. d.). *Classification of Fragility and Conflict Situations for World Bank Group Engagement*. Retrieved from <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/8bc2ffd2ca0d2f174fee8315ad4c385b-0090082021/original/Classification-of-Fragility-and-Conflict-Situations-web-FY22.pdf>.

32. FY22 List of Fragile and Conflict-affected Situations. (n. d.). Retrieved from <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/bb52765f38156924d682486726f422d4-0090082021/original/FCSList-FY22.pdf>.

33. World Bank. (n. d.). *State and Peacebuilding Fund*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/programs/state-and-peace-building-fund/overview>.

34. World Bank. (n. d.). *State and Peacebuilding Fund* (2019 Annual Report). Retrieved from <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/814741589500593627-0090022020/original/WBG-SPFAnnualReport2019.pdf#page=48>.

35. World Bank. (2022, March 7). *World Bank Mobilizes an Emergency Financing Package of over \$700 million for Ukraine*. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/03/07/world-bank-mobilizes-an-emergency-financing-package-of-over-700-million-for-ukraine>.

36. International Monetary Fund. (2022, March 17). *Joint Statement of Heads of International Financial Institutions with Programs in Ukraine and Neighboring Countries*. Retrieved from <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/03/17/pr2280-joint-statement-heads-ifis-programs-ukraine-neighboring-countries>.

37. Ministry of Finance of Ukraine. (2022). *Announcements and results of auctions*. Retrieved from <https://mof.gov.ua/uk/ogoloshennja-ta-rezultati-aukcioniv> [in Ukrainian].

38. National Bank of Ukraine. (2022, June 9). *The National Bank of Ukraine purchased military government bonds for UAH 70 billion and emphasizes the need to intensify market debt borrowing*. Retrieved from <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-zdiysniv-vikup-viyskovih-ovdp-na-70-mlrd-grn-ta-nagoloshuye-na-neobhidnosti-aktivizatsiyi-rinkovih-borgovih-zaluchen> [in Ukrainian].

39. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022, June 1). *In May 2022, the general fund of the state budget received 101.3 billion UAH*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/u-travni-2022-r-do-zagalnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-nadijshlo-1013-mlrd-grn> [in Ukrainian].

40. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022, May 2). *Ministry of Finance: In April 2022, the general fund of the state budget received 76.2 billion UAH*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-u-kvitni-2022-roku-do-zagalnogo-fondu-derzhavnogo-byudzhetu-nadijshlo-762-mlrd-grn> [in Ukrainian].

41. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022, April 1). *Ministry of Finance: In the conditions of martial law, the monthly schedule of the state budget of Ukraine has been completed by 92.9%*. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/minfin-v-umovah-voyennogo-stanumisyachnij-rozpis-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayini-vikonano-na-929> [in Ukrainian].

42. European Commission. (n. d.). *European Peace Facility*. Retrieved from https://fpf.ec.europa.eu/what-we-do/european-peace-facility_en.

43. European Peace Facility: Strategic Compass. (2022, June). Retrieved from https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/EU-peace-facility_June2022.pdf.

44. Council Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. (2022, February 28). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022D0338>.

45. Council Decision (CFSP) 2022/471 amending Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. (2022, March 23). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022D0471>.

46. Council Decision (CFSP) 2022/636 amending Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal force. (2022, April 13). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0636>.

47. Council Decision (CFSP) 2022/809 amending Decision (CFSP) 2022/338 on an assistance measure under the European Peace Facility for the supply to the Ukrainian Armed Forces of military equipment, and platforms, designed to deliver lethal forces. (2022, May 23). Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.145.01.0040.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3A145%3ATOC.

48. Council Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces (2022, February 28). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0339>.

49. Council Decision (CFSP) 2022/472 amending Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. (2022, March 23). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32022D0472>.

50. Council Decision (CFSP) 2022/637 amending Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. (2022, April 13). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0637>.

51. Council Decision (CFSP) 2022/810 amending Decision (CFSP) 2022/339 on an assistance measure under the European Peace Facility to support the Ukrainian Armed Forces. (2022, May 23). Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2022.145.01.0042.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2022%3A145%3ATOC.

52. Impact Investing Institute. (2021, April). *CRC Humanitarian Impact Bond* (Case Study). Retrieved from [https://www.impactinvest.org.uk/case-studies/icrc-humanitarian-impact-bond/#:~:text=The%20Humanitarian%20Impact%20Bond%20\(HIB,populations%20living%20in%20conflict%20zones](https://www.impactinvest.org.uk/case-studies/icrc-humanitarian-impact-bond/#:~:text=The%20Humanitarian%20Impact%20Bond%20(HIB,populations%20living%20in%20conflict%20zones).

53. Impact Investing Institute. (2021). *ICRC Humanitarian Impact Bond ICRC, supported by Kois*. Retrieved from <https://www.impactinvest.org.uk/wp-content/uploads/2021/04/ICRC-Humanitarian-Impact-Bond%E2%80%8B.pdf>.

54. OECD. (2019). *Social Impact Investment 2019: The Impact Imperative for Sustainable Development*. Paris: OECD Publishing. DOI: 10.1787/9789264311299-en.

55. Rundell, S. (2019, November 27). *SDG 16: How to invest in peace*. Retrieved from <https://www.top1000funds.com/2019/11/sdg-16-how-to-invest-in-peace/>.

56. Phenix Capital. (2020, September 16). *Thematic deep-dive: SDG 16 as a pathway to justice and equality* (Workshop). Retrieved from <https://www.phenixcapitalgroup.com/day-2-defining-impact-investing-themes-and-frameworks/2020/9/28/thematic-deep-dive>.

57. Interpeace. (n. d.). *Finance for Peace Initiative*. Retrieved from <https://www.interpeace.org/finance-for-peace/>.

58. Reichelt, H., & Keenan, C. (n. d.). *The Green Bond Market: 10 years later and looking ahead*. Retrieved from <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/554231525378003380-0340022018/original/publicationpensionfundservicegreenbonds201712.pdf>.

59. Robeco. (2022, July). *Exclusion Policy Robeco. Robeco institutional asset management*. Retrieved from <https://www.robeco.com/docm/docu-exclusion-policy.pdf>.

60. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. (n. d.). *Forecast-based Financing: A new era for the humanitarian system*. Retrieved from https://www.forecast-based-financing.org/wp-content/uploads/2019/03/DRK_Broschuere_2019_new_era.pdf.

61. The Institute for Economics and Peace. (n. d.). Retrieved from <https://www.economicsandpeace.org/>.